

Ілля Афанасьєв,
доцент кафедри реклами та зв'язків з громадськістю
Факультету журналістики
Київського університету імені Бориса Грінченка,
кандидат історичних наук

Illia Afanasiev,
PhD (History),
Associate Professor at the Department
of Advertising and Public Relations,
Faculty of Journalism,
Borys Grinchenko Kyiv University

Email: i.afanasiev@kubg.edu.ua
ORCID iD 0000-0002-2736-5021

Анастасія Арутюнян,
студентка Факультету журналістики
Київського університету імені Бориса Грінченка

Anastaciia Arutiunian,
Student,
Faculty of Journalism,
Borys Grinchenko Kyiv University

Email: avarutiunian.ij21@kubg.edu.ua

УДК 654.1:159.9:004.77(477+470+571)

DOI <https://doi.org/10.28925/2524-2644.2022.2-14.6>

ЛІДЕР ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ (НА ПРИКЛАДІ МАШИ ЄФРОСІНІНОЇ)

THE LEADER OF PUBLIC OPINION IN THE CONDITIONS OF FULL-SCALE WAR (ON THE EXAMPLE OF MASHA EFROSININA)

Стаття присвячена дослідженню змін у поведінці української телеведучої Маші Єфросініної, пов'язаних із російсько-українською війною. До повномасштабної війни Маша Єфросініна була відома як позитивна, оптимістична та доброзичлива особистість. Вона часто висловлювалась на тему щастя і благополуччя, займалася благодійністю та підтримувала жінок. Під час війни поведінка Єфросініної кардинально змінилася. Ця інфлюенсерка стала більш емоційною, часто виявляла гнів, агресію та обурення. Вона не соромилася висловлювати свою позицію щодо війни та закликала російських громадян виходити на мітинги проти путінської антиукраїнської агресії. Автори статті пояснюють зміну поведінки Єфросініної впливом травматичних воєнно-політичних подій. Війна викликала в неї сильний стрес, який призвів до зміни її емоційного, психологічного стану та поведінки. Окрім того, автори статті стверджують, що війна значно посилила в Єфросініній лідерські якості. Телеведуча стала громадською активісткою та ініціаторкою багатьох благодійних проєктів. Таким чином, у статті простежено вплив травматичних воєнно-політичних подій на особистість і публічну поведінку медіаперсон, формування нових якостей та можливостей впливу на громадську думку.

Ключові слова: лідер громадської думки, інфлюенсер, Маша Єфросініна, Інстаграм, повномасштабна російсько-українська війна.

This article examines changes in the behavior of Ukrainian TV presenter Masha Efrosinina associated with the Russian-Ukrainian war. Before the full-scale war, Masha Efrosinina was known as a positive, optimistic, and kind-hearted personality. She often spoke about happiness and well-being, engaged in charity, and supported women. During the war, Efrosinina's behavior changed drastically. This influencer became more emotional, often expressing anger, aggression, and outrage. She did not shy away from expressing her position on the war and called on Russian citizens to take to the streets to protest putin's anti-Ukrainian aggression. The authors of the article explain Efrosinina's change

in behavior as a result of the traumatic wartime events. The war caused her severe stress, which led to changes in her emotional and psychological state and behavior. In addition, the authors of the article argue that the war significantly strengthened Efrosinina's leadership qualities. The TV presenter became a public activist and the initiator of many charitable projects. In this way, the article traces the impact of traumatic wartime events on the personality and public behavior of media personalities, creating new qualities and opportunities to influence public opinion.

Key words: Opinion leader, Influencer, Masha Efrosinina, Instagram, Full-scale Russo-Ukrainian war.

Вступ. До лідерів громадської думки, тобто таких осіб, які є референтними, авторитетними для багатьох тисяч людей, віддавна звертались як до каналів поширення пропагандистських, рекламних, а з ХХ ст. і PR-повідомлень. У цифрових соціальних мережах терміном для позначення таких осіб є, зазвичай, «інфлюенсер» — той, хто впливає. Про важливість вивчення таких осіб, їхнього використання свідчить величезна популярність підходу, який називається інфлюенсер-маркетинг (інфлюенс-маркетинг, influence marketing).

Рекламисти та піарники жорстко конкурують між собою за можливість використати того чи іншого інфлюенсера, лідера громадської думки, у своїх інтересах. Для перемоги в цій боротьбі потрібне вивчення особистості конкретного інфлюенсера, тієї особи, з якою планується ефективне медіаспівробітництво.

Давно вже є аксіомою наукової та побутової психології, широко представленою навіть у фольклорі, що в ситуації сильного стресу чимало особистостей розкривають, демонструють такі риси, властивості, психічні явища, які залишалися непомітними для спостерігачів навіть при тривалому, уважному моніторингу.

Об'єктом цього дослідження вибрано Машу Єфросініну, «зірку» українського медіапростору. Маша Єфросініна — відома українська телеведуча та громадська діячка. Українці її знають завдяки численним телешоу, в яких вона брала участь як ведуча, суддя або експерт. Також вона стала засновницею серії благодійних заходів «Charity weekend» [1]. У відомому щорічному рейтингу, організованому журналом «Фокус», Маша Єфросініна в 2021 р. посіла 86-те місце. І, зауважимо, це в рейтингу, де взяли участь провідні політикині, й не лише українські громадянки. Зокрема, у п'ятірку найкращих увійшла тимчасова повірена у справах США в Україні Крістіна Квін і посол Великої Британії в Україні Мелінда Сіммонс.

У публікації з даними цього рейтингу зазначено, що інтерв'ю, які Маша Єфросініна брала в зіркових гостей переважно стосовно їхніх фінансових та особистих справ, набирали на інтернет-платформі «Ютуб» у 2021 р. близько одного мільйона переглядів у середньому.

У мережі «Інстаграм» у неї в 2021 р. було 1,5 млн підписників, переважно жінок, а серед резонансних тем відзначено сімейні стосунки, домашнє насильство над жінками [2].

У сучасному світі підхід до підготовки й реалізації рекламних та PR-кампаній набув неабиякої серйозності. Зараз рекламисти та піарники заздалегідь вивчають компанії, осіб, з якими матимуть справу. Дедалі більше спеціалістів у сфері реклами та PR добре знаються на психології та людських особливостях, адже їм необхідно знати якомога більше про психологічні аспекти провідних інфлюенсерів — лідерів громадської думки.

Мета та завдання. Дослідити особистість Маші Єфросініної з погляду зміни її психологічного стану, психологічних особливостей, поведінки. Зокрема, поведінкові зміни, які відбулися в неї після початку повномасштабної російсько-української війни 24.02.2022 р.

Методологія. Спостереження як один із двох основних психологічних методів було широко використано в цьому дослідженні, разом із аналізом наративів, продуктів медійної діяльності. Зокрема, проаналізовано міміку, пантоміміку та вербальний зміст кількох десятків виступів Маші Єфросініної, опублікованих у мережі «Інтернет», а також кілька сотень інших, текстових публікацій. Були використані методи дедукції, узагальнення, пояснення, порівняння.

Результати й обговорення. Маша Єфросініна народилася у м. Керч, але з 2014 р., після анексії АР Крим Російською Федерацією, зірка вибрала Україну, почала будувати кар'єру телеведучою в Києві. У довоєнні часи в Маші Єфросініної була репутація філантропа, позитивної особистості, такої, яка не бажала нікому зла, намагалася допомогти в будь-якій ситуації будь-кому, незалежно від гендеру, віку, національності, етнічного походження. Вона часто висловлювалась з позиції феміністичних поглядів, брала участь у соціальних проектах, які були присвячені жіночим проблемам та мали на меті захист прав жінок. У 2020 р. Єфросініна стала зірковим експертом на проекті Нового каналу «Супер Топ-модель по-українськи» («Супер ТМПУ») і брала участь у випробуванні

9-го випуску. Маша була безпосереднім помічником у створенні соціальної реклами, де головними темами роликів стали аб'юз у стосунках, психологічне та фізичне насилля в родині [3].

Маша Єфросініна у своїх інтерв'ю часто висловлювалася на тему щастя та благополуччя. Ось, наприклад, одне з таких висловлювань: «Кількість годин, коли людина відчуває щастя, залежить від того, наскільки вона сама може фіксувати це щастя в принципі. Одні пропускають це повз і потім називають себе глибоко нещасними, подавленими, із покаліченими доллями, а інші вміють ловити момент» [4].

У Маші Єфросініної є власний канал на платформі «Ютуб» [5], і ще до початку повномасштабних бойових дій, вона активно публікувала там відео за такими рубриками: «ЕКЗАМЕН» (шоу-інтерв'ю, де Єфросініна ставить запитання своїм зірковим гостям), «Дорослі дівчата» (шоу, яке вона веде разом із Ольгою Поляковою; жінки впродовж відео спілкуються на різні, так звані, «жіночі» теми: ті, що стосуються сім'ї, стосунків із батьками, виховання дітей тощо), «Запитання — Відповідь» (Єфросініна бере інтерв'ю у відомих політичних та культурних діячів), а також багато інших, пов'язаних з доглядом, спортом, материнством, благодійністю. Спілкувалася у своїх відео Маша Єфросініна зазвичай російською мовою.

Маша Єфросініна близько десяти років (до 24.02.2022 р.) демонструвала, як правило, вербально, мімічно та пантомімічно радість ледь не в кожному епізоді свого життя, тішилася своїй роботі, упевнено мріяла про світле майбутнє для себе та своїх дітей. Вона намагалася мислити позитивно. Наш аналіз її акаунту в соціальній мережі «Інстаграм» засвідчив, що її пости здебільшого присвячені здоров'ю, жіночій красі, побутово-філософським темам, різноманітним життєвим подіям, переважно радісним. Вона, принаймні публічно, ставилася лояльно до всіх, створила дуже позитивне ставлення до себе в мільйонів людей. На фото вона була завжди усміхнена та радісна, її сторінка була ілюстрацією яскравого й творчого життя, можливість демонструвати своїй аудиторії, світлим та добрим намірів, бажання покращити світ.

Одним із небагатьох публічних конфліктів за її центральної участі в той десяток років стала суперечка з Олексієм Дурневим (український блогер та актор). Після того як зірки домовилися про зустріч (Маша мала взяти інтерв'ю в Олексія), чоловік чомусь на своїй сторінці в Інстаграмі відповів на запитання, чи приїде він до Маші на інтерв'ю такими словами: «Швидше за все, ні. Маша не може зрозуміти,

вона суперзірка з минулого або інтерв'юер». Єфросініну це обурило, але вона не зрадила своєму доброзичливому стилю й досить лаконічно відповіла: «Я ніколи не приховувала, що хочу зняти з вами інтерв'ю, тому що ви для мене вкрай цікава людина. Ми чекаємо осені, і ви викладаєте ось таку відповідь, в якій ображаєте мене. Реально ображаєте, і ви це знаєте. Це прикро, неприємно, не по-чоловічому і не по-пацанськи. Якщо я так особисто вас дратую і подібним тоном про жінку ви можете висловлюватися, то просто не приходьте ніколи. Просто дали б відмову, і ми забули один про одного. Навіщо принижувати?» [6]. Отже, вона зазначила, чим саме її образили слова Дурнева й не почала довгу дискусію.

Можна сказати, що Маша Єфросініна до повномасштабної війни систематично й успішно намагалася контролювати свої емоції, бути комунікабельною, активною. Вона часто поводилася як людина з раціональним, логічним мисленням, але й демонструвала яскраві емоційні стани. Є вагомі підстави для припущення, що, за класифікацією Карла Леонарда [7], вона мала більше рис, притаманних емотивному, аніж якимось іншим типам акцентуації характеру. Адже за оптимізмом та позитивом також стоїть і емотивний тип характеру. Маша Єфросініна рідко вступала в конфлікти, мала друзів, але близьке коло спілкування було не дуже широким, вона була дружелюбною, милосердною, старанною, мала загострене почуття обов'язку, але якщо розмова торкалася її трагічного досвіду або інших тяжких тем, то Маша Єфросініна могла й заплакати, виглядати надмірно чутливою. За індикатором Маєрс-Бріґс (тест на особистість, заснований на працях Карла Густава Юнга та запропонованих ним типах особистості) [8], можна припустити, що вона належала до групи «Дипломати», була «Посередником» INFP-A / INFP-T (інтровертне інтуїтивне відчуття сприйняття) — це поетичні, добрі та альтруїстичні особистості, що завжди готові допомогти в будь-якій справі, вони є ідеалістами, а також виявляють естетичну та художню чутливість, що робить їх творчими.

Під час російсько-української війни з лютого 2022 р. поведінка Маші Єфросініної кардинально змінилася. Вже не стало видно посмішок, позитиву в постах та сторіс (історіях) в мережі «Інстаграм», її емоційний стан став зовсім вже не стабільним. Вона не залишилась осторонь трагічних, травмуючих, шокуючих подій, а впродовж кількох місяців опублікувала більше 30 відео, які так чи інакше пов'язані з темою війни. Вона чітко висловлювала свою позицію

про ці події, не стримувала злості, агресії, навіть обценної лексики. Все це для того, аби донести глядачам свій стан та свою думку. У перший день війни, 24 лютого, вона намагалася «доставитися» до громадян РФ, і при цьому не намагалась викликати почуття жалості до себе. Вона говорила чітко та зосереджено. Наприклад (мовою оригіналу): «... призывайте всю вашу российскую аудиторию не верить фашистской пропаганде, не верить вашему диктатору, не верить тому, что вам рассказывают, что убивают мирных украинцев — это нормально, это спасение русской нации в Украине» [9].

Із кожним наступним днем повномасштабної війни відео Єфросіної ставали більш рішучими, агресивно налаштованими. Далі вона зверталася до Баскова та Канделакі (які публічно підтримали путінське повномасштабне військово-терористичне вторгнення в Україну); згадане відео починається досить спокійно, але динаміка змінюється, як і її голос, інтонація, дикція (мовою оригіналу): «Прямо сейчас весь Киев сидит в бомбоубежищах!!! Никто не знает, как доживёт до утра! С воздуха столицу бомбит российская авиация!!!! НИКТО И НИКОГДА НЕ ПРОСТИТ РОССИИ СМЕРТИ ДЕТЕЙ И НАШЕГО НАРОДА!!! Тине и Коле посвящается!!!!!!!» [10]. Як бачимо, «капслок», який здавна вважається текстовим аналогом крику, і багаторазові вживання знаку оклику вказують на агресивну, навіть істероїдну поведінку, спричинену, вочевидь, сильним почуттям страху. Її, судячи з багатьох весняних постів, відео, дуже драгували ті люди, що були налаштовані проти української держави.

Весною та влітку 2022 р. Маша Єфросініна продовжувала займатися волонтерством. Вона залишилася доброю та милосердною до громадян України, але раз у раз у неї спалахував гнів від тієї чи іншої негативної новини. Наступні її відео закликали росіян виходити на мітинги та рятувати самих себе. Вона робила це, попри негативні коментарі у свій бік. Позитив та чуйність у поведінці стали витіснятися вже більш сталою, зваженою агресивністю. Найбільш впізнаваним її постом став ролик від 2 березня 2022 року. Це й не дивно: у відео вона розповідала про ситуацію в Україні на той час, про важке життя українців, але водночас «дякувала» за рятування від негативних відносин серед суспільства (мовою оригіналу): «И сегодня я поняла, спасибо вам большое, русский народ, за то, что вы спасли нас навсегда от эгоизма, от равнодушия, от внутренних обид друг на друга, от измен, от разных эмоций, которые испытывают люди внутри каждой страны,

бытовых рутинных и профессиональных, вы спасли нас от этого *** навсегда!» [11].

Її запрошували на інтерв'ю, пропонували висловити свою думку в новинах, і скрізь вона висловлювалась демонстративно стримано, але відчувалося приховане сильне хвилювання. Вона перепрофілювала роботу свого фонду на час воєнних дій на закупівлю медикаментів, продуктів харчування, задоволення інших гуманітарних потреб для всіх, кому це необхідно. Також у перші місяці війни в профілі Єфросіної не було жодного посту про її власне життя, жодного фото з фотосесій чи рекламного контенту. Там були лише так звані «мотивуючі» записи, висловлення гордості за українських військових, заклики до дії, насичені емоціями відео. Маша Єфросініна намагалась спонукати росіян виходити на мітинги до останнього, сповіщала про це у сторіс соціальної мережі «Інстаграм». Війна розкрила в ній лідерські якості, вона стала дуже помітною громадською активісткою, ініціаторкою багатьох ідей та проєктів.

Наприклад, її акція «Дорога Добра» за часів війни набула нової мети. Ця акція про благодійні горнятка, в яких можна придбати каву на заправках «WOG». У 2022 р. Єфросініна з фондом «Твоя Опора» (@tvoyaopora) вирішили направити зібрані кошти на лікування дітей, що постраждали від війни [12]. Це справді підтримало дуже багато людей та блогерів, що вказує на неабиякі вміння Марії мотивувати та надихати людей. Її ідею з горнятками кави оцінили, адже кількість зібраних коштів можна відстежити у відкритому доступі на сайті Dobro.ua [13]. Єфросініній масово довіряли. Із 2022 р. основний акцент у тематиці її медійної активності змістився із захисту жінок узагалі на захист постраждалих від війни, а найбільше — дітей.

Оскільки Маша Єфросініна завжди спілкувалася російською у повсякденному житті, з початком війни на неї було спрямовано багато хейт-повідомлень від аудиторії через мовне питання. До речі, «під удар» потрапила й подруга Маші, Оля Полякова. У програмі «Дорослі дівчата» (на ютубі) вони спілкувалися виключно російською. Також Оля Полякова й Маша Єфросініна додали, що їм важко перейти на українську. За словами цих інфлюенсерок, спілкуватися російською їм було набагато зручніше, так легше народжувалися жарти, їм простіше було висловити власну думку. Але згодом, вочевидь під тиском значної частини аудиторії, ці «зірки» все ж почали спілкуватися українською. Наочно це можна бачити в соціальній мережах, коли Маша Єфросініна брала інтерв'ю, та у випусках рубрики «Дорослі дівчата», які теж

стали україномовними. Таким чином, Маша Єфросініна продемонструвала намагання уникати конфлікту з активною частиною своєї аудиторії та суспільства загалом.

Із кінця весни й, щонайменше, до жовтня 2022 р. Єфросініна регулярно з'являлася на різних телевізійних шоу, спортивних подіях, їздила на акції закордон, тобто намагалася виглядати дуже екстравертивною особистістю. Вона спілкувалася з багатьма людьми, включно з вимушено переміщеними особами, й витрачала багато сил на допомогу їм. Жінка продовжила знімати контент для свого каналу на ютуб, щоб розважати аудиторію та не дати впасти у відчай. Окрім благодійності та допомоги українській армії, вона зробила значний внесок ще й у підтримку медіаіндустрії України, наповнення масмедіа українським контентом.

Останнім проектом Єфросініної на період жовтня став новий напрям роботи її ГО «Фонд Маша» в Інстаграмі [14], а саме «Фонд Маша. Підлітки». Також вона оголосила новий проєкт — «Сміливі» [15]. Зірка вирішила знову повернутися до питання захисту прав жінок, зробивши, однак, акцент на підлітках: «Мета нового напрямку — попередження насильства серед дівчат-підлітків. Наразі проєкт включає в себе заняття з самозахисту та психологічну допомогу для дівчат-переселенок. Ми хочемо навчити підлітків помічати перші “дзвіночки” насильства, вміти обороняти особисті кордони. Це допоможе в майбутньому зменшити кількість жертв домашнього насильства, що і є одним із головних завдань “Фонду Маша”. Ще однією метою проєкту “Смілива” є така важлива для переселенців соціалізація. Спілкування в групі допоможе дівчатам, які втратили всі соціальні зв'язки, змушені йти до нової школи та шукати нових друзів. Й вже в цьому місяці ми запускаємо три пілотні групи проєкту в Києві, до якої можуть доєднатись дівчата-переселенці. Захист — це відповідальність кожної. Кожна з нас має бути сміливою заради свого майбутнього», — зазначила Маша ц своєму пості.

Підсумовуючи, зазначимо, що Маша Єфросініна змінилась у воєнний період. Її поведінка стала жорсткішою, рішучішою, частка негативних емоцій значно збільшилася. Схильність Єфросініної до компромісів стала обмежуватися колом «своїх», хоча й широким, але все ж переважно ним. Натомість до «чужих», «супротивників», тобто до прихильників путінської агресії, вона ставилася, так би мовити, в стилі «мілітарі» — суворо, безкомпромісно, різко. Єфросініна стала виглядати значно зосередженішою, стурбованішою, не дозволяла собі

зайвий раз посміхнутися, адже усвідомлювала, що на відповідає за громадську діяльність, за той медіаконтент, який вона поширювала як лідер громадської думки. Можна припустити, що за типовими рисами акцентуації характеру, за К. Леонгардом, вона стала більш схожою на опис збудливого типу (у спокійному стані — добросовісна, акуратна та щедра, а у збудженому буває дуже дратівливою, запальною, погано контролює свою поведінку); також можна припустити, що в неї в 2022 р. було багато рис гіпертимного типу акцентуації, адже такі люди важко переносять умови жорсткої дисципліни, монотонну діяльність, вимушену самотність. За індикатором Маєрс-Брігс [8], можна припустити, що нині вона належить до групи «Вартові», стала «Консулом» (ESFJ-A / ESFJ-T: екстравертоване зондування відчуття). Представники цього типу турботливі, впливові та популярні люди, що завжди готові допомогти. Вони зосереджені на задоволенні потреб інших. З цієї причини, якщо представники цього типу можуть, то надають свою допомогу та забезпечують, аби їхні найближчі соціальні кола завжди залишалися стабільними та мали гарне здоров'я. Імовірно, саме з таких міркувань Марія Єфросініна здебільшого перебувала в Україні, але своїх дітей та маму вивезла закордон на початку повномасштабної війни. Ось чому представники такого типу прагнуть уникати сильних конфліктів і є дипломатами, у разі виникнення зіткнення інтересів [16].

Список використаних джерел

1. Єфросініна Марія Олександрівна. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Єфросініна_Марія_Олександрівна (дата звернення: 15.11.2022).
2. 100 найвпливовіших жінок України за версією журналу «Фокус» 2021. URL: <https://focus.ua/uk/ratings/486307-100-samyh-vliyatelnyh-zhenshchin-ukrainy-po-versii-zhurnala-fokus-2021> (дата звернення: 15.11.2022).
3. Супер Топ-модель по-українськи. Сезон 4. Випуск 9. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=qrnRxcJH5Rg> (дата звернення: 15.11.2022).
4. Маша Єфросініна про досвід минулого, самопізнання, статок і ціну щастя. *Радіо Люкс*. URL: https://lux.fm/masha-yefrosinina-pro-travmi-minulogo-piznannya-sebestatok-i-cinu-shchastya_n72223 (дата звернення: 15.11.2022).
5. Маша Єфросініна. *Офіційний канал української телеведучої та громадського діяча Маші Єфросініної*. URL: https://www.youtube.com/c/%D0%9C%D0%B0%D1%88%D0%B0%D0%95%D1%84%D1%80%D0%BE%D1%81%D0%B8%D0%BD%D0%B8%D0%BD%D0%B0_%D0%B2%D0%B8%D0%B4%D0%B5%D0%BE/featured (дата звернення: 15.11.2022).

6. Оленич І. Олексій Дурнев публічно образив Машу Єфросиніну: «Це не по-пацанськи». *Знай.UA* URL:<https://sport.znaj.ua/392072-oleksiy-durnyev-publichno-obraziv-mashu-yefrosininu-ce-ne-po-pacanski> (дата звернення: 15.11.2022).

7. Винославська О. В. Психологія: навчальний посібник. Київ: ІНКОС, 2005. 351 с.

8. Типологія Майерс-Бріггс: що вона оцінює і як її використовувати HR-фахівцю? URL: <https://hurma.work/blog/tipologiya-majyers-briggs-shho-vona-ocziyuye-i-yak-yiyi-vikoristovuvati-hr-fahivcзу/> (дата звернення: 15.11.2022).

9. Єфросиніна М. STOP WAR IN UKRAINE. URL: https://www.instagram.com/tv/CaXfn42rLEe/?utm_source=ig_web_copy_link (дата звернення: 15.11.2022).

10. Єфросиніна М. Допис від 25.02.2022 р. URL: https://www.instagram.com/tv/СааОvCDKuG/?utm_source=ig_web_copy_link (дата звернення: 15.11.2022).

11. Єфросиніна М. Допис від 02.03.2022 р. URL: https://www.instagram.com/tv/Cam0DCzLBiR/?utm_source=ig_web_copy_link (дата звернення: 15.11.2022).

12. Єфросиніна М. Допис від 07.07.2022 р. URL: https://www.instagram.com/p/CftZYs7tHj7/?utm_source=ig_web_copy_link (дата звернення: 15.11.2022).

13. «Дорога добра» — маленькі дива доступні кожному. URL: https://dobro.ua/project/doroga_dobra_malenki_diva_dostupni_kozhnomu/?fbclid=IwAR3C3I1ojhtBSyZl74K8KuS432UwfSiLM980C36XJVSL7UxEWZ-_jEvdW9Q (дата звернення: 15.11.2022).

14. Фонд Маша. URL: <https://www.instagram.com/masha.foundation/> (дата звернення: 15.11.2022).

15. Смілива Фонд Маша. URL: https://www.instagram.com/smilyva_fond_masha/ (дата звернення: 15.11.2022).

16. Профіль @mashaefrosinina URL: https://instagram.com/mashaefrosinina?utm_medium=copy_link (дата звернення: 15.11.2022).

References

1. Wikipedia (2022), «Yefrosinina Mariia Oleksandrivna», available at: https://uk.wikipedia.org/wiki/Єфросиніна_Марія_Олександрівна (accessed 15 November 2022).

2. Focus (2021), «100 most influential women of Ukraine according to the version of the magazine «Focus» 2021», available at: <https://focus.ua/uk/ratings/486307-100-samyh-vliyatelnyh-zhenshchin-ukrainy-po-versii-zhurnala-fokus-2021> (accessed 15 November 2022).

3. Novyi kanal. (2020), *Super top model in Ukrainian. Sezon 4. Issue 9* [Video]. YouTube, available at: <https://www.youtube.com/watch?v=qrnRxCJH5Rg> (accessed 15 November 2022).

4. Radio Lux (2018). «Masha Efrosinina is about past experiences, self-discovery, wealth, and the price of happiness»,

available at: https://lux.fm/masha-yefrosinina-pro-travminulogo-piznannya-sebe-statok-i-cinu-shchastya_n72223 (accessed 15 November 2022).

5. Masha Yefrosynina. [YouTube chanal]. YouTube, available at: https://www.youtube.com/c/%D0%9C%D0%B0%D1%88%D0%B0%D0%95%D1%84%D1%80%D0%BE%D1%81%D0%B8%D0%BD%D0%B8%D0%BD%D0%B0_%D0%B2%D0%B8%D0%B4%D0%B5%D0%BE/featured (accessed 15 November 2022).

6. Olenych, I. (2021). «Oleksiy Durnev publicly insulted Masha Yefrosynina: «It's not boyish»», *Znai.UA*, available at: <https://sport.znaj.ua/392072-oleksiy-durnyev-publichno-obraziv-mashu-yefrosininu-ce-ne-po-pacanski> (accessed 15 November 2022).

7. Vynoslavskaya, O. V. (2005), *Psychology: a Textbook*, INKOS, Kyiv, 351 p.

8. Hurma (2019), «Myers-Briggs typology: what does it evaluate, and how can an HR professional use it?», available at: <https://hurma.work/blog/tipologiya-majyers-briggs-shho-vona-ocziyuye-i-yak-yiyi-vikoristovuvati-hr-fahivcзу/> (accessed 15 November 2022).

9. Masha Yefrosynina [@mashaefrosinina]. (2022), «STOP WAR IN UKRAINE» [Video]. Instagram. https://www.instagram.com/tv/CaXfn42rLEe/?utm_source=ig_web_copy_link.

10. Masha Yefrosynina [@mashaefrosinina]. (2022), «Right now, all of Kyiv is sitting in bomb shelters!!!» [Video]. Instagram. https://www.instagram.com/tv/СааОvCDKuG/?utm_source=ig_web_copy_link.

11. Masha Yefrosynina [@mashaefrosinina]. (2022) «Russians, save yourselves, take to the streets» [Video] https://www.instagram.com/tv/Cam0DCzLBiR/?utm_source=ig_web_copy_link.

12. Masha Yefrosynina [@mashaefrosinina]. (2022). «I hope you didn't stop drinking coffee:» [Image]. Instagram. https://www.instagram.com/p/CftZYs7tHj7/?utm_source=ig_web_copy_link.

13. Dobro.ua. (2020) . «The Road of Good» — small miracles are available to everyone», available at: https://dobro.ua/project/doroga_dobra_malenki_diva_dostupni_kozhnomu/?fbclid=IwAR3C3I1ojhtBSyZl74K8KuS432UwfSiLM980C36XJVSL7UxEWZ-_jEvdW9Q (accessed 15 November 2022).

14. Fond Masha. [@masha.foundation]. Instagram. <https://www.instagram.com/masha.foundation/>.

15. Smilyva Fond Masha. [@smilyva_fond_masha]. Instagram. https://www.instagram.com/smilyva_fond_masha/.

16. Yefrosynina, M. [@mashaefrosinina]. Instagram. https://instagram.com/mashaefrosinina?utm_medium=copy_link.

Надіслано до редакції: 14.12.2022 р.